

อาทิตย์ ศรีจันทร์ 2552: การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมคำสัตย์สาบานของไทย
ปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วรรณคดีไทย) สาขาวิชาวรรณคดีไทย ภาควิชาวรรณคดี
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวณิต วิงวอน, อ.ค. 158 หน้า

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาวรรณกรรมคำสัตย์สาบานจำนวน 6 เรื่องประกอบด้วย
โองการแข่งน้ำ โองการดำน้ำ โองการลุยเพลิง พระไอยการลักษณะพยาน ศิลาจารึกหลักที่ 45 และ
ศิลาจารึกหลักที่ 64 เนื้อหาแบ่งออกเป็น 6 บท ว่าด้วยความสำคัญของปัญหา การตรวจเอกสาร
ความเป็นมาของพิธีกระทำสัตย์สาบาน รูปแบบและเนื้อหาของวรรณกรรมคำสัตย์สาบานทั้ง 6 เรื่อง
ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมคำสัตย์สาบานกับสังคมไทย บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยพบว่า การกระทำสัตย์สาบานเป็นกิจกรรมที่สร้างความเชื่อมั่นแก่มนุษย์ ใน
กิจกรรมดังกล่าวมีตัวบทเป็นสื่อกลางเรียกว่าวรรณกรรมคำสัตย์สาบาน ซึ่งรวบรวมองค์ประกอบ
ต่างๆ ของการกระทำสัตย์สาบานไว้ทั้งหมด ได้แก่ ภาษาที่ใช้ คู่กรณี องค์พยาน เงื่อนไข และ
ลำดับการประกอบพิธี โครงสร้างหลักของวรรณกรรมคำสัตย์สาบานประกอบด้วย การเชิญ
พยาน การสาปแช่ง และการให้พร รูปแบบการประพันธ์ที่ใช้แต่งวรรณกรรมคำสัตย์สาบานที่
ศึกษาทั้ง 6 เรื่องมี 4 ประเภท ดังนี้ โองการแข่งน้ำเป็นโคลงและร่าย โองการดำน้ำและโองการลุย
เพลิงเป็นกาพย์ ส่วนพระไอยการลักษณะพยาน ศิลาจารึกหลักที่ 45 และศิลาจารึกหลักที่ 64 เป็น
ร้อยแก้ว ฉันทลักษณ์และภาษามีลักษณะพิเศษ มีการเลือกสรรคำและโวหารเพื่อทำให้เกิดความ
ศักดิ์สิทธิ์อันเป็นหัวใจสำคัญของการประกอบพิธี วรรณกรรมคำสัตย์สาบานมีความสัมพันธ์กับ
สังคม สะท้อนให้เห็นแนวคิดของคนไทยเรื่องศาสนา เรื่องจักรวาล เรื่ององค์พยาน เรื่องการ
ลงโทษและให้พร อีกทั้งยังเป็นบันทึกสังคมในด้านการปกครอง กระบวนการยุติธรรม วัฒนธรรม
ทางภาษาและความเชื่อที่หลากหลายในสังคมไทย วรรณกรรมคำสัตย์สาบานในอดีตมีอิทธิพลต่อ
การสร้างสรรควรรณกรรมคำสัตย์สาบานในปัจจุบันทั้งรูปแบบ เนื้อหาและแนวคิด